

## **FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 30/2013 rd**

### **Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och inkomstskattelagen för gårdsbruk**

#### **INLEDNING**

##### ***Remiss***

Riksdagen remitterade den 10 september 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och inkomstskattelagen för gårdsbruk (RP 95/2013 rd) till finansutskottet för beredning.

##### ***Sakkunniga***

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Ann-Mari Kemell, finansministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- chefsjurist Matti Merisalo, Skatteförvaltningen

- skatteexpert Virpi Pasanen, Finlands Näringsliv rf
- direktör Terhi Järvikare, Centralhandelskammaren
- ekonomisk expert Helena Pentti och jurist Minna Tanska, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Familjeföretagens förbund rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- arbets- och näringsministeriet
- finansministeriet
- Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry meddelar att förbundet inte har några anmärkningar i ärendet.

#### **PROPOSITIONEN**

Regeringen föreslår att lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och inkomstskattelagen för gårdsbruk ändras. Ett extra avdrag ska få göras vid beskattningen av näringsinkomst och jordbruksinkomst. Avdraget bestäms på basis av antalet arbetstagare som deltagit i utbildning och den genomsnittliga dagslönen vid företaget.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2014. Lagarna tillämpas första gången vid beskattningen för 2014.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

Utskottet tillstyrker propositionen med vissa smärre ändringar.

### *Bakgrund*

Propositionen är en del av en större helhet som har avtalats i samband med 2011 års arbetsmarknadsuppgörelse. Genom det ramavtal som träffades då gick man in för att stärka de medel genom vilka Finlands konkurrenskraft och en så positiv utveckling som möjligt för sysselsättning och köpkraft kan tryggas också i fortsättningen. Som en del av detta avtalades också om medel för att förbättra de anställdas möjligheter att upprätthålla sin yrkesskicklighet och utveckla sin kompetens och på så sätt anpassa sig för omställningar i arbetslivet.

Regeringen gav målen i ramavtalet sitt stöd genom att inleda en beredning som nu resulterar i ett förslag om ett nytt kalkylmässigt *utbildningsavdrag* som riktas till företagsbeskattningen. Syftet är att sporra arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet eller jordbruk ska uppmuntra arbetsgivaren att utöka utbildningen för de anställda. En *utbildningsersättning* på motsvarande nivå ska godkännas också för andra arbetsgivare; en separat proposition om det är också under behandling i riksdagen (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen och till vissa andra lagar som har samband med den, RP 99/2013 rd).

### *Utbildningsavdrag*

Utbildningsavdraget ska vara ett rent kalkylmässigt extra avdrag baserat på arbetstagarnas utbildningsdagar och genomsnittlig dagslön som kan göras utöver de faktiska kostnaderna för lönen och utbildningen. Avdraget blir 50 procent av de genomsnittliga lönekostnaderna under ut-

bildningsdagarna och rätten gäller för högst tre utbildningsdagar per anställd under skatteåret<sup>1</sup>.

Rätten till avdrag förutsätter dessutom att arbetsgivaren har utarbetat en *utbildningsplan* enligt lagen om samarbete inom företag (334/2007) eller förslaget till lag om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen ( /2013) som är under behandling i riksdagen, och att utbildningen baserad sig på planen. Det handlar således om planenlig utbildning som ligger i arbetsgivarens intresse och som främjar arbetstagarens yrkeskompetens i den aktuella arbetsgivarens tjänst. En sådan utbildning medför inte heller skattepliktiga inkomster för arbetstagaren.

### *Utskottets allmänna bedömning*

Utskottet anser att den bakomliggande allmänna tanken på utbildning är väsentlig i sig och tillstyrker principiellt åtgärdsförslag som stödjer den.

Det finns dessutom uppenbart behov av högre utbildningsgrad då man granskar t.ex. arbets- och näringsministeriets arbetslivsbarometer från hösten 2012, som nämns i propositionens motivering. Den visar att graden av deltagande inom den privata sektorn var i genomsnitt 50 procent, och de arbetstagare som deltog i utbildning hade i genomsnitt 4,3 utbildningsdagar per år. Vid utskottets utfrågning av sakkunniga påpekades dessutom att det finns stora skillnader i utbildning mellan olika socioekonomiska grupper. Ändå är yrkeskompetens och dagsaktuella kunskaper av avgörande vikt för alla, såväl vid omställningar som vid sysselsättning på lång sikt.

<sup>1</sup> Med utbildningsdag avses en dag under vilken utbildning pågått i minst sex timmar. Den kan bestå av utbildningsperioder av minst en timmes längd. Utbildningen kan också anordnas av en utomstående.

Men utskottet delar den uppfattning som uttrycktes vid utfrågningen av sakkunniga, nämligen att skattesystemet bör vara klart, enkelt och konsekvent och fritt från enskilda undantagsbestämmelser. Det främjar ett allmänt accepterat system med bred skattebas och låg skattesats. Ur den synvinkeln kan propositionen kritiseras.

Utbildningsavdraget tillför skattesystemet en principiell avvikelse från det allmänna systemet med avdrag för inkomstens förvärvande eller bevarande. Avdraget är också arbetsdrygt och administrativt tungt då det redan täcker kurser om minst en timme i sträck och förutsätter enskild uppföljning. Dessutom är de lättnader som kanaliseras genom skattesystemet ofta inexakta och dyra till sina verkningar; lättnaden tillkommer också dem som skulle ha vidtagit åtgärden - i det här fallet att utbilda sina anställda - också utan skattestöd. På så sätt blir en lättnad genom beskattningen ofta dyr i förhållande till de fördelar som nås.

I propositionen görs den allmänna bedömningen att utbildningsavdraget ökar antalet anställda som deltar i utbildning och den tid som används till utbildningen. Verkningarna beskrivs som att om incitamentet ökar andelen anställda med 20 procent och det genomsnittliga antalet utbildningsdagar med 10 procent så stiger deltagarfrekvensen från nuvarande 50 procent till 60 procent. Det genomsnittliga antalet utbildningsdagar blir då 2,6 dagar per deltagare. Avdraget sänker då intäkterna av samfundsskatten med 57 miljoner euro per år. Kommunernas och församlingarnas andel av detta ska kompenseras till fullt belopp genom att ändra utdelningen av samfundsskatten.

Utbildningsavdraget är således problematiskt såväl på grund av principerna för skattesystemet, det praktiska genomförandet som på grund av verkningarna, som förblir ganska oklara. Utskottet ställer sig bakom propositionen endast på grund av att den ingår i arbetsmarknadsuppgörelsen.

Det är viktigt att utbildningsavdragets verkningar utvärderas om två år såsom avsikten är. Utskottets anmärkningar ovan ska också granskas i det sammanhanget. Det är också avtalat att

eventuella lagändringar som behövs ska genomföras omedelbart efter utvärderingen. I vilket fall som helst vore det önskvärt att systemet skulle göras enklare och att sambandet med beskattningen skulle upphöra.

#### *Förslag till ändring*

Den lagstiftningsmässiga helheten utgår alltså från att arbetsgivaren får utbildningsstödet antingen som utbildningsavdrag i beskattningen eller på annat sätt som utbildningsersättning. Gränsdragningen ska vara baserad på det är lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet eller inkomstkattelagen för gårdsbruk som tillämpas på arbetsgivaren. Arbetsgivarens juridiska status ska däremot inte ha betydelse.

Men i förslagen beaktas inte möjligheten att samma arbetsgivare kan bedriva både näringsverksamhet eller jordbruk och annan verksamhet utöver dessa. Bokstavligt tolkat kan utbildning som anknyter till sådan annan verksamhet således falla utanför bägge stödformerna. Det kan ha en praktisk betydelse bl.a. för kommuner och församlingar. Samma situation kan gälla också delvis skattefria samfund och allmännyttiga samfund som också får bedriva näringsverksamhet.

Utskottet föreslår att vissa arbetsgivare ska omfattas av *utbildningsersättningen* uteslutande på grund av sin juridiska status. De ska inte omfattas av bestämmelsen om utbildningsavdraget ens när de utöver annan verksamhet också bedriver näringsverksamhet eller jordbruk. Det kan genomföras genom att 56 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och 10 f § i inkomstkattelagen för gårdsbruk kompletteras med ett nytt sista moment var. Där konstateras att rätten till *utbildningsavdrag* inte gäller samfund som avses i 20 och 21 § eller universitet som avses i 21 a § i inkomstkattelagen (1535/1992) och inte heller föreningar och stiftelser. Tillämpningsområdet för lagen om ersättning för utbildning som ingår i propositionen RP 99/2013 rd bör utvidgas på motsvarande sätt.

**Utskottets förslag till beslut**

Riksdagen

*godkänner lagförslag 1 och 2 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).*

**Utskottets ändringsförslag**

**1.**

**Lag**

**om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas till lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) en ny 56 §, i stället för den 56 § som upphävts genom lag 1539/1992, som följer:*

|                                                                                                                                                                           |                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 56 §<br>(1—5 mom. som i RP)<br><i>Rätten till utbildningsavdrag gäller inte samfund som avses i 20 och 21 § eller universitet som avses i 21 a § i inkomstskattelagen</i> | <i>(1535/1992) och inte heller föreningar och stiftelser. (Nytt)</i> |
|                                                                                                                                                                           | Ikraftträdandebestämmelsen<br>(1 och 2 mom. som RP)                  |

**2.**

**Lag**

**om ändring av inkomstskattelagen för gårdsbruk**

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas till inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) en ny 10 f § som följer:*

|                                                                                                                                                                           |                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 10 f §<br>(1—5 mom. som RP)<br><i>Rätten till utbildningsavdrag gäller inte samfund som avses i 20 och 21 § eller universitet som avses i 21 a § i inkomstskattelagen</i> | <i>(1535/1992) och inte heller föreningar och stiftelser. (Nytt)</i> |
|                                                                                                                                                                           | Ikraftträdandebestämmelsen<br>(Som i RP)                             |

Helsingfors den 4 december 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml  
medl. Pertti Hemmilä /saml  
Jouko Jääskeläinen /kd  
Timo Kalli /cent  
Anneli Kiljunen /sd (delvis)  
Esko Kiviranta /cent  
Mika Lintilä /cent  
Kari Rajamäki /sd  
Markku Rossi /cent  
Matti Saarinen /sd  
Sari Sarkomaa /saml  
Osmo Soininvaara /gröna (delvis)

Kauko Tuupainen /saf  
Kari Uotila /vänst  
Ville Vähämäki /saf  
ers. Johanna Karimäki /gröna (delvis)  
Esko Kurvinen /saml  
Riitta Myller /sd  
Sirpa Paatero /sd  
Lenita Toivakka /saml  
Anne-Mari Virolainen /saml  
Juha Väätäinen /saf  
Tuula Väätäinen /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.